

Stan Kościoła Katolickiego w Polsce Po Najeździe Niemieckim w Roku 1939

Poniżej zamieszczamy dosłowny tekst (w tłumaczeniu na język polski) noty Watykanu do Ambasady Niemiec przy Stolicy Świętej w sprawie położenia religijnego na ziemiach polskich nazwanych po okupacji niemieckiej "Warthegau". Nota pochodzi z dnia 8go października 1942 i nosi tytuł "POLSKA". Oto tekst noty:

Położenie religijne na obszarze zwanym "Warthegau" — zachodniej Polski, wcielonej do Rzeszy niemieckiej — dłuższego czasu daje powód do bardzo poważnego i wciąż rosnącego zaniepokojenia. Istotnie dąży się tam zwolna do całkowitego usunięcia Episkopatu; zredukowano do liczby zupełnie niewystarczającej duchowieństwo świeckie i zakonne, które albo wywieziono w wielkiej ilości albo zesłano na wygnanie; zabroniono kształcenia kleryków; utrudnia się w najwyższym stopniu katolickie wychowanie młodzieży; rozproszono zakonnice; stwarza się nieprzewyciężone przeszkody pracy duszpasterskiej; zamknięto bardzo wiele kościołów; rozbito oświatowe i dobroczynne instytucje katolickie; położono rękę na własności kościelnej.

W sierpniu i wrześniu 1941 roku Nuncjusz Apostolski w Niemczech Arcybiskup Cezary Orsenigo, przedłożył Panu Ministrowi Spraw Zagranicznych

Rzeszy Joachimowi Von Ribbentrop, szczegółowe memoriały, upominając się o przywrócenie we "Warthegau" należnej wolności kultu.

Mimo to położenie jeszcze się pogorszyło wskutek rozporządzenia (n. 246) Pana Namiestnika Rzeszy Adolfa Hitlera na ów obszar, z dnia 13 tegoż miesiąca września. Przeciwno temu rozporządzeniu, naruszającemu prawa i wolność Kościoła katolickiego, Nuncjusz Apostolski przedłożył dnia 29 września 1941 roku energiczny sprzeciw.

Mimo to odtąd położenie religijne katolików na owym obszarze stało się jeszcze smutniejsze i przykrejsze.

Gdyby, jak się obawiać należy, na skutek nowych zarządzeń Namiestnictwa położenie miało się jeszcze pogorszyć, Stolica Święta z obowiązku swego urzędu byłaby zmuszona zaniechać — choć uczyniłaby to z ciężkim sercem — poufnego, jak dotąd, traktowania tych spraw.

więziony Jego Ekscelencja Ks. Biskup Kozal, Biskup tytularny Lappy, Sufragan Biskupa Wrocławskiego, a prawdopodobnie w Oranienburg-Sachsenhausen Jego Ekscelencja Ks. Biskup Władysław Góral, biskup tytularny Meloe w Izaurii, Sufragan Biskupa Lubelskiego. Jeżeli Ci to będzie możliwe, z pewnością dołożysz starań, aby im przyjść z pomocą i pocieszyć ich ze szczególniejszą miłością braterską.

Wiedz, że Ojcu św. miłe będzie, cokolwiek uczynisz, aby przynieść ulgę nieszczęśliwym, o których wspomniałem: On niepokoi się o nich i, jak z powodu cierpień wszystkich nieszczęśliwych, tak i z powodu ich losu, żyje w udreće.

Tymczasem z należą Ci głęboką czcią całuję Twe ręce i pozostaję Twej Eminencji Najprzewielebniejszej, oddany i szczerze przywiązany

A. Kard. Maglione.